

URBANISTIDE ÜUDISKIRI NR 2
SUVEPÄEVADE ERI
OKTOOBER 2010

"...[...] lühikesel regionalaariumise definitsioonil „seda maastikulisest, keskkonda suunist geograafist, ruumel niisugused urbanist antropoloogist ning keskkonna ajelast mõtteid lähtelust ajelast“, võib leida, et Eesti ruumel ja arhitektuurilise lühikesel maastikulisest mõtteid lühikesel pidamistest.“ – Donald Tuohy Sirbis 19.10.2006

Kas mis tahes mõtleb linnalaanik saab ühtse mitte olla urbanist?

Urbanistide suurepärase formaal kutsusid puha „urbanist“ laia definitsiooni pärale – urbanist kui mitte ainult linna unni, vaid ka ehitist linnalaanik. Kas kõik linnalaanik on linnalaanik? Kas linna viitab linnalaanik on linnalaanik? Kui võrd mõtleb peab olema linnalaanik, et ta saaks olla (või kvalifitseeritud) linnalaanik? Missugused tingimused või iseloomu- tajad veel peabid kuuluma ühe mõtle linnalaaniku puude?

Kui iga linnalaanik on urbanist (või sarnas, aga), siis kaotab ühise tähenduse ja selle seadus eendatav teiste linnalaanik sarnadega. Ka sarnaselt – ma ei usu, et mis ruumel on urbanist.

nimetaja: Helen Kuvak

Kui eneseteadlik on linnalaanik?

(kasimust ained kontekstis)

Eneseteadlik on mõistus, et kui võrd tunnetavad linnalaanikud, siis need üldse vaja on ja kes nad üldse on ja millega tegelevad. Üldiselt tundub, et linnalaanikutele on need päris esinegi äärmiselt. Samas tundub välja, et see tekitab äärmisus, aga välistas linnalaanik, on niisugused kujunemisjärgus valdkond et seda peab mõtet liiga täpselt definitsiooni. Lähima järele taad, linnalaanik võlja puigimuse parema linna poole ja sellises võimalike arvumiste süsteemisest sest keegi ju ei ta topu, milline linn on liiga. Selles mõttes üldine eneseteadlikkus süski

üksiteistlik.
nimetaja: Toomas Paaver

"Berlin ist arm, aber sexy" / "Berlin on vana, aga seksikad" / – Klaus Kuvareit, Berlini linnaosa teletestimine

Eesti on ka vana. Miks me ei ole seksikad?

SEKSIKUS ON HIDA GI, MIS ON ~~OLEMINE~~ SEOTUD EAUSE- KINDLUSEGA JA ISO OLEMISEGA, VITE NIISUGU PIIRIDE KÜLGITE, KÕRGETE KONTSADE VÕI LINNADE PUHA SIIS NÄITEKS UNKETE HOONETE VÕI ELEGANTSETE RESTORANIDE - KOKKUTEGA. BERLINIL SELLIST JULGUST KINDRASI JALUB JA JULGUST KANDLA OMA VAESUST KA MITTE HÄBENEDA VAI D PÕRATA SEE HOOPIS PLUSSIKS, MIS TÕTAB NENDE KASIKS. TALLINNA ON AGA IKKA VEEL SELLES EASIS, KUS EESKIJUKS VETAKSE PIIRIDE VÕRRI, AGA SEKSIKAS OLEMISE SIIS VÕI SIIS JULGUSEST SIDA OLLA POLE VEEL PÄRIS ARU SAIDUD. AGA KÕHATI OLLAKESE KA - SEKSIKUS HÄKLAB KA SIHTAILE TÕDMA.

nimetaja: MADLE LIPPU

DEBATT

Suvepäevad kulmineerusid vabaõhudebatiga, milles osalejad jagunesid kuude rühma ehk kolme alljärgneva teema pooldajateks või vastasteks. Videosalvestusest transkribeeritud kokkuvõtteid palusime kommenteerima inimesed, kes vastava küsimusega oma igapäevases töös kokku puutuvad.

URBANISTIKA ARENG

- + Eesti urbanistika areng peab olema eelkõige orgaaniline ja sisuline (*bottom-up* stsenaarium).
- + Eesti urbanistika arenguks on vaja esmalt erialaliitu (*top-down* stsenaarium).

Urbanistika arengu alt-üles stsenaariumi kaitsjate põhiväide lähtub linnauuringutes valitsevast ideest ja inimeste mitmekesisusest ning eriala noorusest, mille parim toimimisvorm on orgaaniline võrgustik. Keskkonnahenduste näitel pakuti välja nn võrkkiige-mudel, kus tugigrupp loob kasvupinnase ja haakevõimaluse teistele üksustele, säilitades samas eri rakukeste mitmekesisuse. Võrkkiige antiteesina nimetati katusorganisatsiooni, millega kaasnevat iseloomustati kui "kausi pähepanemist", "postulaatide külge klammerdumist", "heade nägemuste kadumist", "pool energiat läheb organisatsiooni ülalpidamisele".

Urbanistide erialaliidu poolt debateerijad tõdesid, et kuna olemasolevad erialaliidud tegelevad kitsalt oma valdkonna probleemidega, siis urbanistide liit võiks keskenduda kattuvuskohtadele ehk olla liitude liit, mis tooks kokku olemasolevad linnateemadega tegelevad liidud ja seltsid (arhitektid, planeerijad, muinsuskaitse, keskkonnakaitsjad, kogukondade esindajad jne) ning liiduta teadlased ja õppejõud eri ülikoolidest, luues neile ühise diskussiooniplatvormi. Erialaliidu näol võiks olla tegu väga tugeva poliitilise jõuga, mille abil suunata linna arengut ja planeerimist lähtuvalt kaalukamatel teoreetilistel teadmistel ning suurematel ja sügavamatel visioonidel. Katusorganisatsiooni kasuks toodi näide praegusest omaniku- ja seega enesekesksest alt-üles planeerimisest, millel jääb puudu just laiemast visioonist ja kus arutelud toimuvad vastaseisu vormis (kuivõrd suurt kasumlikkust on omandiõiguslikult võimalik saavutada). Orgaanilise arengu vastu kõlas rühmalt mõttetera "igaüks oma mätta otsast ehk korraldub samamoodi nagu kanalisesatsioon slummides". Erialaliit kui konsortsiumi-laadne ühendus loob ruumilise arengu terviknägemuse, kasvatab erialaseid väärtushinnanguid ja eetikat, võimaldab ruumialade tihedamat suhtlust ja koostööd ning tagab professionaalide poolt ühtsema signaali edastamise. Liidu tuumik hõlmab liitude või ühenduste esindajate kõrval ka liidulise kuuluvuseta teadlasi ja aktiviste.

Peale põhiargumentide väljakäimist tekkinud väitluses kombati poollformaalse võrgustiku ja professionaalse liidu piire. Riikliku algatuse korras komisjoni loomist ja kohustuslike esindajate määramist ei pooldanud keegi. Üheskoos tõdeti, et suvepäevad tõestavad selgelt alt-üles süsteemi tõhusust ja linnatemaatika aktuaalsust ning et oluline on selline ideede levimise vabadus ka tulevikus säilitada. Erialaliidu loomise ajalise küsimuses leidis võrkkiige-mudelit pooldav rühm, et praegusest võrgustikust võiks paari aasta pärast erialaliit kujuneda, samas kui ülalt-alla stsenaaristide sõnul on "tagumine aeg asjaga tegelema hakata", kuna vastasel juhul pole meil alust ega poliitilist jõudu väita, et oleme urbanistikas spetsialistid.

Lõppsõnadest saavutasid debateerijad suhtelise üksmeele - kui urbaniste koondab mõtlemise mitmekesisust soosiv organisatsioon, on olemas koht, mille kaudu erialast kompetentsi ja tõsiseltvõetavust tõsta.

KOMMENTAAR

Katrin Paadam
TTÜ sotsioloogiaprofessor

"Akadeemiliste distsipliinide ja praktikate ülene lähenemine on kaasaegse linnaurimise juures ülivajalik ega tähenda seejuures üksteises lahustumist. Oluline on diskussioon ja oma pädevusest lähtuvalt panus linnaarengu mõistmisse ja linnaarendusse. Vajame kõikvõimalikes dimensioonides teadmist nii linnade erilisusest ja mitmekihilisusest kui ka nn suurt visiooni, et säilitada omapära ja samas vältida kaost. See ülesanne on sama vastuoluline ja keeruline kui linn oma olemuses. Urbanistide vabas vaimses kohtumine on seetõttu hea algatus ning loodetavasti jääb kestma ka siis, kui leiab aset mingis vormis institutsionaliseerumine.

Lähtudes urbanistide suvepäevade diskussioonist, on organiseerumine / institutsionaliseerumine teatud aja jooksul ilmselt vajalik, kui tahetakse saavutada kandvust (linna-)poliitilistes läbirääkimistes. Meie senises linnapraktikas on liiga palju juhtumeid, kus teadlasi ja/või professionaale (ka nende erialaliite) ei kuulata, nende ekspertiisi ignoreeritakse või nende poole isegi ei pöördu. Seda lähenemist võiks käsitleda kui usaldamatust erialapädevuse suhtes. Kui tegemist on usalduskriisiga, siis sellest väljumiseks ongi vajalik eelkõige erinevate linnaurijate/ekspertide/kujundajate - *urbanistide* - kokkusaamine, kontaktivõimaluse tekitamine, et suuta suhelda, kuulata ja oma sõnumit selgitada; laiendades seda diskussiooni erinevaid huve esindavatele gruppidele (nt linnajuhid/ametnikud ja poliitikud, arendajad ja omanikud, elanikud ja nende ühendused) ja laiemale üldsusele. Suur osa linnajuhumeist eeldab "rätsepavõtet", spetsiifilist lähenemist, seega spetsiifilist teadmist. Sellest tulenevalt võiks *urbanistide* pikaajalisem eesmärk sisaldada sellise olukorra normaliseerumist, kus "alt-üles" algatajad (nagu diskussioonis märgitud maaomanikud, aga miks ka mitte elanikud/omanikud) ja "ülalt-alla" otsustajad (ametkonnad, poliitilised otsustajad jt) peavad teaduslik-professionaalse ekspertiisi küsimist iseenesestmõistetavaks.

Kõige suurem kunst on sellise tasakaalu leidmine, mis ei nivelleeri ega kujuta endast ka

eksklusiivset diktaati, soodustades linna ruumilise sotsiaal-kultuurilise koosluse mitmekesisustumist. Ehk teisisonu: selleks, et linnakäsitlustes ja -praktikas hoida tundlikku tajumust väärtustatud erisuste suhtes ning võimaldada samas eksperimentaalset uudsust, on vaja teadmistele tuginevat mõistmist. Akadeemilise ja professionaalse pädevuse sisulise kaardistamine ja koondamine (hõlmates nii olemasolevaid erialaliite kui ka erinevates vormides linnaga tegelevaid teadlasi ülikoolidest ja uurimisgruppidest) on ilmselt otstarbekas."

URBANISTIKA AJAKIRI

- + Kui ilmuks Eesti esimene ja ainuke urbanistika ajakiri, peaks see olema laiemalt avalikkust kõnetav populaarteaduslik väljaanne.
- + Kui ilmuks Eesti esimene ja ainuke urbanistika ajakiri, peaks see olema erialasiseselt pinget pakkuv teaduslik väljaanne.

Nagu aeg on näidanud, on ajakirjateemaline sessioon kõige pikemaajaline jäänud - kogutud mõtteid ja argumente hüpitatakse praegusel hetkelgi veel agaralt edasi. Suvepäevad ei toonud küll kindlat tegevussuunda, kuid see-eest arvukalt aktiivseid arvajaid ja kaasamõtlejaid.

Debatis sai esimesena sõna populaarteadusliku ajakirja poolt väitlev tiim, kelle eeliseks paistis olevat lihtsate ja tuntud argumentide lai valik: Eesti on väike, pole piisavalt lugejaid, kirjutajaid ega linnu. On kaheldav, kas on mõtet mujal kajastatavaid teemasid eestikeelsetena dubleerida või uue informatsiooni loomisel ja avaldamisel seda väikeses eesti keeles teha. Kitsaid tingimusi arvestades oleks kõige loomulikult luua võimalikult laia lugejaskonnaga mitmekesine ja päevakajaline ajakiri, mille eesmärgina võib kokkuvõtteks nimetada linnakodaniku harimise ehk linnaruumi ja selle (ametlikku, erialast, poeetilist) sõnavara tundva inimese (kaasatava avalikkuse teadlikkuse) kasvatamist.

"Kui räägime urbanistikast, siis räägime linnadest - ehk Tallinnast ja Tartust? Mida meil siin nii palju ikka rääkida on? Ehk on meil hoopis vaja ruumilise planeerimise ajakirja, milles ei kirjutaks vaid kitsas ruumialade seltskond (arhitektid ja geograafid), vaid ka kaugemate erialade esindajad, näiteks seadusloomega seotud spetsialistid (juristid) või need, kes ruumilisi planeeringuid rakendavad (vallavanemad, linnaametnikud) ja erialast sõltumatult intellektuaalid, kes tunnetavad linnateemasid. See annaks hoopis uue väärtuse, teised vaatenurgad."

Madle Lippus ja valge tiim

Argumentide sügavama välja kaevamise võrra keerulisem oli teadusliku ajakirja poolt väitlejad, kes osutasid aga oma väljakutsele väärilisteks vastasteks: vastulausena populaarteaduslikule

ajakirjale toodi töik, et kergem ja üksiknumbriti kirjuma sisuga ajakiri kaldub reprodutseerima tuttavat ja harjumuspärast infot. See tekitab horisontaalses plaanis (pinnapealse) killustatuse, millest on raske tuletada suuremat ja pikaajalisemat visiooni, millele oleks eriala arendav jõud. Päevakajalisi teemasid käsitleb juba olemasolev meediagi, ent eriala-ajakiri peaks olema sügavam, käima samm eespool.

"Meie elu killustub liiga palju. On vaja kohta, kus saab süüvida, sügavale ühte teemasse laskuda. Me kõik tegeleme nii paljude asjadega. Elu nõuab multitalente. Teisest küljest teeb see maailma vaesemaks."

Katrin Koov ja oranž tiim
Kokkuvõttena jõudsid tiimid järeldusele, et tegelikult räägitakse paljuski samast asjast - interaktiivsemast suhtest lugejaskonnaga, Eesti-kesksuse (ja eestikeelsuse) vältimise paratamatusest, koostööst teiste väljaannete ja erialadega (vastastikusest avaldamisest). Vaidlematut vajadust ajakirja järele tunnistasid mõlemad osapooled.

KOMMENTAARID

Andreas Trossek
kunst.ee peatoimetaja

"On vist olemas selline mõiste nagu kriitiline mass. Kui Baltikumi ja Põhjamaade peale on kokku kas või viis-kuus inimest, kes kamba peale soovivad kirjutada iga aasta paar-kolm teadusartiklit oma akadeemilise karjääri tõhustamiseks, siis on mõtet perioodilisel teaduspublikatsioonil, mis oleks otseloomulikult ingliskeelne. Kui teha aga eestikeelset publikatsiooni, siis mis seal suur vahet on: asjalik jutt on ju ikka asjalik jutt, kvalifitseerugu see siis nn teaduseks või nn populaarteaduseks. Kas pole nii?"

Liina Siib
Estonian Art toimetaja

"Mõlemad tiimid argumenteerisid põhjendatult ja minu jaoks küllalt veenvalt, et mitte võtta kindlat positsiooni. Ilmselt oleks meil vaja mõlemat tüüpi ajakirja - laiemale lugejaskonnale mõeldud interdistsiplinaarset regulaarset väljaannet ja eelretsenseeritud žurnali spetsialistidele. Inglisekeelses maailmas tehakse kindlat vahet nimetustel *journal* ja *magazine*, mis eesti vastes oleks Uurimused või Toimetised ja lihtsalt Ajakiri. Ometi nõuab eesti teadusmaailm meilt eelretsenseeritud artikleid, et kirjutaja kvalifitseeruks üldse teadlaseks, uurijaks. Kõik muu lähebki rubriiki "Muu". Aga see "muu" võib olla huvitav, riskantsem, pildilisem jne.

Toimetanud ajakirja Estonian Art 2002. aastast koos Eero Eperiga, on meie taga ja kõrval tõhus kolleegium, kes soovib kirjutajaid ja olulisi teemasid. Kindlasti tuleb ka ise võtta voli mõni teema kolleegiumide vahel tõstatada. Julgen seega vastalustavale urbanistika-ajakirjale sellist toimetamise mudelit soovitada. Kaks toimetajat, kes omavahel sobivad ja teineteist täiendavad pluss kolleegium, kes katab erinevaid distsipliine, peaksid suutma tekitada piisavalt huvitava sisu ja tõstatada selle täitmise probleeme oskavate kirjutajatelt. Kindlasti ei pea see olema juba ära leierdatud teemade kirjalpilti vormistamine või Lõbus Urbanistika Magasiin, vaid võib olla samamoodi eeskäija, kes vaatab üle öla (kuigi arvestades ajakirja tegemise kuluvat aega, on ajakirjal endal suhteliselt raske eeskäija olla). Debatist väljakäidud idee teha üks number aastas eelretsenseeritud, inglisekeelne, võiks toimida, et rikastada akadeemilise väljundiga urbanistikauurijate avaldamisvõimalusi Eesti oludes.

Ise jälgin huviga urbanistika arenguid ja mõttevahetusi, mitmed linna ja inimese vahekorraga seotud teemad pakuvad mulle kui visuaalkunstnikule huvi.

Soovitan uues ajakirjas samuti kaasata kunstnikke, nagu seda on teinud nt ajakiri Ehituskunst."

URBANISTIKA POLIITILISUS

- + Eestis on urbanistika poliitilisem kui mujal. (Urbanistika on puhas poliitika.)
- + Eestis on urbanistika apoliitilisem kui mujal. (Urbanistika on poliitikat puhas.)

Erinevalt teistest sessioonidest tekitas urbanistika (a)poliitilisus kõige pikema ja tulisema mõistete (urbanistika, poliitika) defineerimise vaatus. Eesti urbanistika poliitilisust rõhutava rühma jaoks oli urbanistika linnaprotsesside sõnastamine ja kujutamine ning poliitika olelusvõitluse sarnane erinevate huvide esilekerkimine või alajäämine. Apoliitilise vaate kaitsjad defineerisid urbanistikat kui linnaruumi ja -keskkonda käsitlevat teadussuunda ning kirjeldasid poliitikat kui kõigi eluvaldkondade töekspidamiste ja huvide võimalikult suurt kaitset. Ühishimmetajateks urbanistika puhul peeti linna toimumist ja arengut ning poliitikas erinevate huvide kooskõlastamist.

Eesti urbanistika poliitilisust rõhutati tösi-asjaga, et ruumiline planeerimine on küll demokraatlik protsess, kuid erinevate huvigruppide kaasatus planeerimistegevusse on sageli vaid formaalne. Paralleeli võib tõmmata Vana-Kreeka turuväljakuga, kus igaühel oli õigus avaldada oma ideid, mida aqaralt ka tehti, kuid nende arvamuste sisulist kaasatust lõplikus otsustusprotsessis ei ilmnenu. Linnaplaneerimise visioonid takerduvad sageli just erinevate huvigruppide kaasamisest tulenevatesse poliitilistesse konfliktidesse ning tulemuseks on keskpärase lahenduse, mis tegelikult ei vasta kummagi osapoole soovidele. Eesti urbanistika on poliitilisem kui mujal, kuna just poliitilised protsessid on need lapsekingad, mis urbanistikat pitsitavad.

Urbanistika apoliitilisust kaitsev tiim tõi näiteks kolmanda sektori aktiivsest ja loominguilisest tegevusest tuleneva linnaaktivismi. Õnnestunud projektid sütitavad kodanikes indu ja tahet ning tõestavad, et linnakeskkonda on võimalik ka poliitika-vabalt kujundada. Urbanistika politiseerumise määr on seotud nii kultuuriliste eripärade kui ka ühiskonna üldise arengustaadiumiga ning on seetõttu pidevas muutumises. Osutati ka teema olulisele sõnastuslikule küsimusele - kellega võrreldes? - näiteks Eesti urbanistikat peeti võrreldes idanaabri Venemaa urbanistikaga märgatavalt apoliitilisemaks.

Kokkuvõttena küsiti, kas urbanistika poliitiline ja apoliitiline poolus on üldse vastandlikud - kas ei toimi nende vahel tasakaal ja küsimus on vaid viisil, kuidas see leida, kuidas üks teist takistamise asemel täiendada saaks.

KOMMENTAAR

Annika Uudelepp
juhatause esimees, valltsemise ja kodanikuühiskonna programmi juht, Poliitikauringute Keskus PRAXIS

"Minu jaoks olid arutelu kokkuvõtted kaks kõige meelde jäävamat väidet järgmised:

1. Simuleeritakse erinevate huvide kaasatust linnaprotsesside kujundamisse - väljapoole jäetakse mulje, et kõik räägivadki linnaarengus kaasa, luuakse illusioon, et kõik on kaasatud.
2. Eesti poliitikud ei tegele üldse urbanistika teemadega, kuna nad tegelevad väikeste asjadega, ei vaata visiooni laiemalt. Meie - üdini urbanistid - tahame oma visiooni hästi laiaks ajada, seega vaatame kõike laiemalt.

Mõtisklen nende üsna kriitiliste, aga samas väga realistlike väidete üle lähtuvalt oma igapäevasest tööst, teadmistest ja kogemustest.

Illuoorset kaasamisest tasub Eestis päris tõsiselt rääkida - viimasel ajal on konkreetset linnaruumist rääkides meelde jäänud paljud näilised kaasamisid. Kas see on kaasajate teadlik demagoogia või oskamatus? Olles kaasamise teemal palju koolitusi läbi viinud, arvan, et selles on mõlemat, aga valdavalt saab ebaõnnestunud dialoog otsustajate ja kaasatavate vahel alguse sellest, et kaasamisele ei seata mingeid eesmärke ega plaanita kaasamist lähtuvalt neist eesmärkidest. Meenutan Sherry Arnsteini 1969. aastal avaldatud ja klassikaks muutunud "koodanike osaluse redelit". Selles ülimalt lihtsas ja ajatus lähenemises näitab Arnstein, et igasugune suhtlemine või kommunikatsioonakt ei tähenda veel kaasamist. On mitmeid mitteeosaluse vorme (nagu manipuleerimine ja teraapia) ja ka sümbolise osaluse vorme nagu informeerimine, konsulteerimine ja vaigistamine. Just nende üle on arutlenu ka urbanistikahuvilised, nähes selles ilmselt sisuka dialoogi pidurit. Linnaline ruum ja linnaprotsessid on mõistagi väga keerukad ning nende mõistmiseks ja mõjutamiseks on vaja väga erinevate vaatenurkade, teadmiste ja kogemuste arvestamist. Olen korduvalt kuulnud poliitikuid ja ka ametnikke kurtmas, et kaasatavad ei suuda teha konkreetseid ettepanekuid ja pakkuda välja eksperttasemel ideid. Selline suhtumine peegeldab väga iganenud arusaama kaasamisest ega arvesta ühiskonna tegeliku arengu ja osalusdemokraatia võimalustega. Tänapäeval levib järjest enam arusaam, et teenuste arendamisel (kas või kuidas planeerida ühistransporti) tuleb otse kaasata teenuse kasutajaid - et teada saada, kes mida hindab, kuidas luua tegevustele soodne keskkond ning mida tahetakse soodustada.

Näilised referendumid, manipulatiivsed küsitlused ja vaigistavad reaktsioonid otsustajatelt jätvad paratamatult väga politiseeritud mulje kogu linnaprotsessidega seonduvast. Selle taga võib aga olla teadmatus, hirm negatiivse reaktsiooni ees, oskamatus osaleda ja veelgi enam - korraldada avatud ja dünaamilisi arutelusid.

Teine väide, et Eesti poliitikud ei tegele üldse urbanistikaga, on suure tõenäosusega näide madalast teadlikkusest, oskamatusel linnaprotsessis mõtestada ja harjumatusel pidada kümnete erinevate elualade asjatundjatega edasiviivat dialoogi. Mingi vajadusega inimene - olgu ta kohaliku kogukonna liider, taksojuht või koolilaps - võib olla linnaplaneerimises väga väärtuslik kaasamõtletaja. Ta teab, mida konkreetne sihtrühm vajab, kindlamalt kui poliitikud, kes peavad tegelema kümnete erinevate sihtrühmade vajadustega, jõudmata eesküveni. Nii et urbanistid võiksid olla loovad ja kaasavad, et innustada suurepärase näidete ja ideedega poliitikuid süvenema ja mõistma linnaprotsessis ning linnaruumi. Näiteid on võtta ka meie naabritel - Helsingi, Kopenhaagen, Stockholm. Küll kunagi jõutakse laia visioonini ka, aga inimesi on lihtsam kõnetada praktilistele näidete ja väikeste lahendustega kui kõikehõlmava maailmavallutusliku plaaniga, millega ükski poliitik ei oska midagi pihata hakata."

13.-14. augustil 2010 Nelijärvel toimunud urbanistide suvepäevade teema oli kommunikatsioon.

MILLEST (MILLEKS) URBANISTID RÄÄGIVAD?

Et kas neid rääkijaid pole juba niigi palju? Mõnikord tundub, et muust ei räägitagi kui ainult linnast? Muidugi. Linnadest räägivad linnaplaneerijad, arhitektid, geograafid, ametnikud, kunstnikud, maastikuarhitektid, arhitektuuri- ja kunstiteadlased, muinsuskaitstjad ja restaureerijad, linnakorraldajad, ajaloolased, insenerid, kirjanikud, politseinikud, pressiesindajad, ettevõtjad, ministrid, üliõpilased, vanaemad, looduskaitstjad, õigusteadlased ajalehes, telekas, raadios, MAJAs, internetis, Linnaplaneerimise Ametis, Kommunaalametis, Transpordiametis, Kunstiakadeemias, Tallinna Ülikoolis, Tartu Ülikoolis, Kanuti Gildi saalis, Linnafoorumil, seltsimajas, büroos, kodus, poes, vannis, bussis, telefonis.

Millest (milleks) urbanistidel veel rääkida?

Nagu inimestel kombeks, räägitakse ja loetakse peamiselt sellest, mis on kehvasti. Aga hoolimata kõigist maha- ja vajakajäämistest, mida arvamusemeedia meile igapäevaselt loetleb, tuleb vastutust võtta ka saavutatu eest. Me oleme raginal välja murdnud vabaturumajanduslikku heaoluühiskonda, postsotsialistlik sargisaba küll ebakorrektselt ülikonnapükste värvli vahelt ripnemas ja soeng lähiajaloo sakutamistest sassis - aga me oleme kohal! Me oleme siin, kus, nagu väga tabavalt sõnastas Jonas Thente ühes hiljutises Vikerkaares [1], "kohutav õnnetus on see, kui nurgapealse kohvikus ei leidu *caffè latte* peale kardemoni".

Ajad on ammu muutunud, ühiskond on teine, rahulolematuse nõuab aga endiselt väljundit. Nii ei jäägi muud üle, kui see kohvitassi piimavahule raputada. Tõde (mure) on aga kusaqil vahepeal. Me ei pea enam terve oma rahva eest väljas olema - aga me ei peaks ka pendlina teise äärmusse kiikuma ja unustama nina tassist välja tõsta.

Mitmel pool on märgata kogukondade võrsumist ja virgumist ning selle eelvõnke või järellaine või mõlemana linnaruumiliste teemade kerkimist arutelude keskmesse. Inimene on juba loomu poolest üks erakordselt jutukas loom - ja terve tema ajalugu on vabama suhtlemise lugu: sõnade teelt on langenud tõkkes nagu sotsiaalne positsioon (demokraatia), vanus (arengupsühholoogia), sugu (naiste emantsipatsioon), rahvus (migratsioon), aeg ja ruum (telefon, internet), murenemas on keelebarjäär (Google Translate). Kunagi varem pole olnud lihtsam sattuda rääkima niivõrd erineva inimesega. Kunagi varem pole olnud lihtsam leida nii palju ühist pinda ja nii palju erinevaid sõnu.

Urbanist otsib erinevaid tahke ja ühiseid sõnu. Urbanist räägib sellest, millest räägitakse. Kuidas räägitakse. Kes ja kus räägivad. Mida on öeldud ja mida peaks ütleva. Urbanistil ei saa olla ego, tal peab olema visioon. Ta peab hea seisma linna eest. Ja linn, teadagi, on inimesed.

Urbanistika tulemus, praktiline väljund on eetika ja väärtushinnangute kasvatamine. Et meil oleks haritud kodanikkond, kellega avalikul sektoril on dialoogi pidada. Et meie linnaametnikud teaksid, kellelt nõu küsida, ega häbeneks seda teha. Et me saaksime usaldada neid, kelle koostöös sünnib avalik ruum.

Urbanist on linna hääl.

[1] Thente, Jonas *Krimikirjanduse, käekottide ja firmaülikondade kõrval*, Vikerkaar 7-8/2010, lk 127

URBANISTIDE UUDISKIRI NR 2
SUVEPÄEVADE ERI
OKTOBER 2010

linnalabor

Maastiku-
arhitektuuri
Galerii

eea grants
norway grants

kvm
KinnisvaraMagnaadid

Toimetajad: Kadri Klementi, Teele Pehk ✦ Kaastööd: Liis Laine, Katrin Paadam, Andreas Trossek, Liina Siib, Annika Uudelepp
Kujundus: Mikk Heinsoo ✦ Täname: Daniel Vaarik, Eero Epner, Helen Sooväli-Sepping, Katrin Koov, Lilia del Rio, Laura Uibopuu, Mart Hiob, Henn Runnel, Merle Karro-Kalberg, Karin Bachmann, Siiri Siim ja kõik, kes suvepäevade toimumisele oma nõu ja jõuga kaasa aitasid.
✦ Urbanistide uudiskirja annab välja Linnalabor. Suvepäevade erinumber valmis koostöös MTÜ Maastikuarhitektuuri Galeriiga. Ilmumisinfort jälgi aadressil www.linnakeskus.ee ✦ Koqumikku aitas trükkida MTÜ KinnisvaraMagnaadid, mis ühendab kinnisvara valdkonnas töötavaid, õppivaid, õpingud lõpetanud ja teisi asjast huvitatud inimesi üle Eesti. www.kvmagnaadid.ee ✦ Urbanistidel aitab võrgustuda Vabaühenduste Fond, mida rahastavad Norra, Island ja Liechtenstein Avatud Eesti Fondi vahendusel. ✦ Kaanel: ekraanipiilt arvutimängust *Sim City 4*